

2021

Green Audit Report

EcoShastra

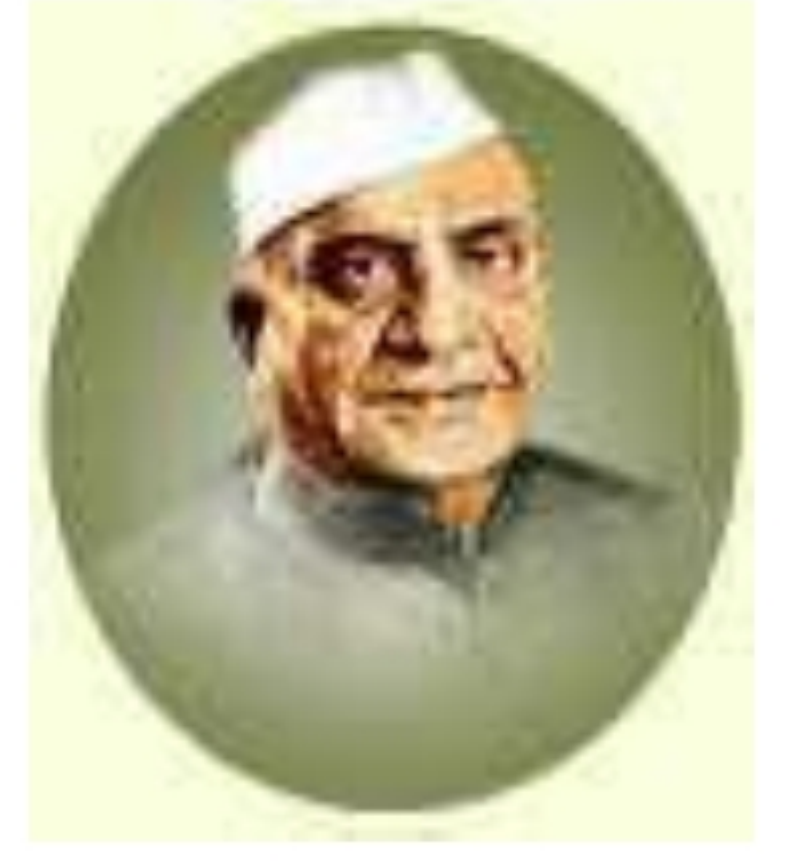

Shri Shivaji Education Society Amaravati's
Shri Shivaji Arts, Science and Commerce
College, Motala (MS)

Green Audit Report

Submitted by

EcoShastra
Consultancy & Services

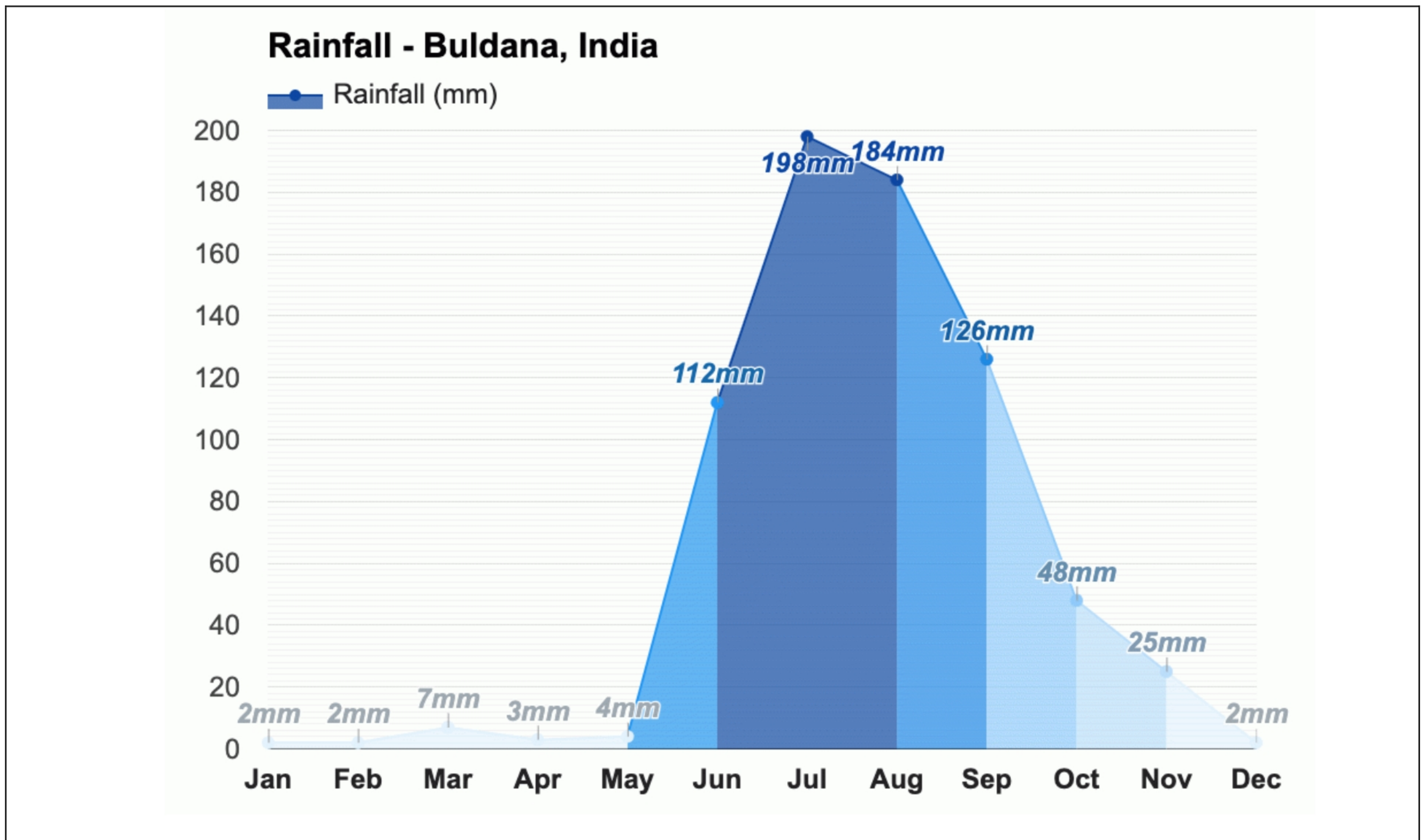
Shri Shivaji Education Society, Amravati's
Shri Shivaji Arts, Science & Commerce College, Motala.

Shri Shivaji Education Society, Amravati, was founded in 1932, by Late DR. Punjabrao Deshmukh, the first agriculture minister of independent India, and a member of the “Constitution Draft Committee” for the Government of India. It is one of the premier institutions of higher education in the Vidarbha region. It is worth mentioning that, under its canopy, there are in all 277 institutions including Medical, Agriculture, Engineering, Science, Law, Education as well as Higher Secondary Schools, High Schools, Middle Schools, and Primary Schools. The society has bagged many prestigious awards from the state government in recognition of its dedication to the field of education.

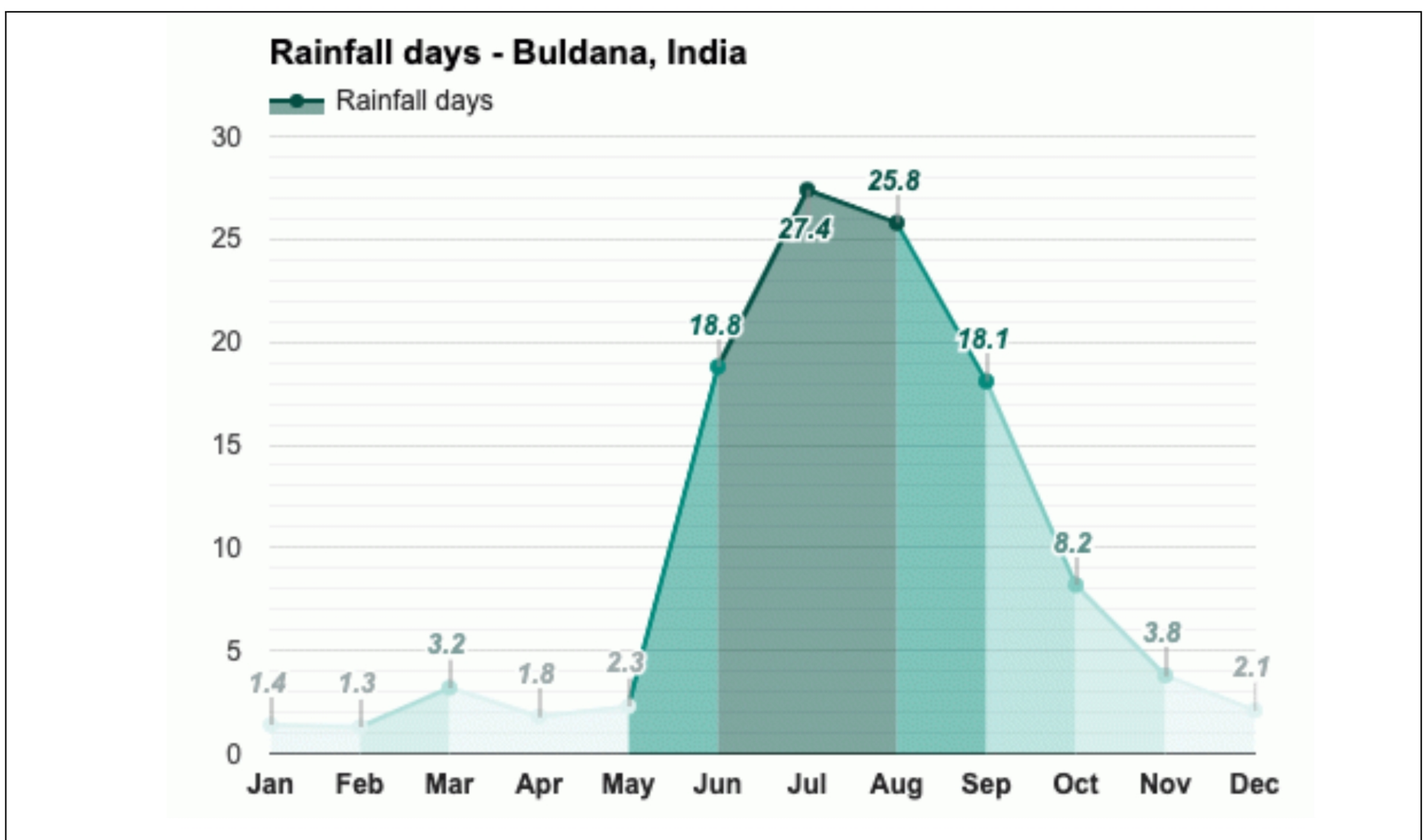
Shri Shivaji Arts, Science and Commerce College, Motala was established in 1990 under the guidance of a great visionary, academician and first agriculture central minister of independent India Dr. Panjabrao alias Bhausahab Deshmukh. In the beginning it was providing only for maleducation in the faculty of Arts and Commerce. With the view to the importance of science and technology, the faculty of science was introduced in 2009 and in the same year the name of Arts and Commerce college was changed as Shri Shivaji Arts, Commerce and Science College Motala. Since the inception of science stream we started continuously taking serious efforts to provide education through science faculty to the poor and deprived students. It has very competent teaching staff in all departments as well as well-equipped science laboratories, computer department and rich and Central library, very beautiful neat and clean campus, women hostel, well developed oxygen park, botanical garden and 200m track for morning Walkers. The NCC and NSS unit which imparting the sense of social responsibility among all the students and also having Y.C.M.O.U. center. It always attempts to provide quality education to the students who are coming from all walks of life. Today it is the premier and multi- faculty educational center affiliated to Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati.

Average Rainfall (in mm) in Buldana (Last 50 Years)

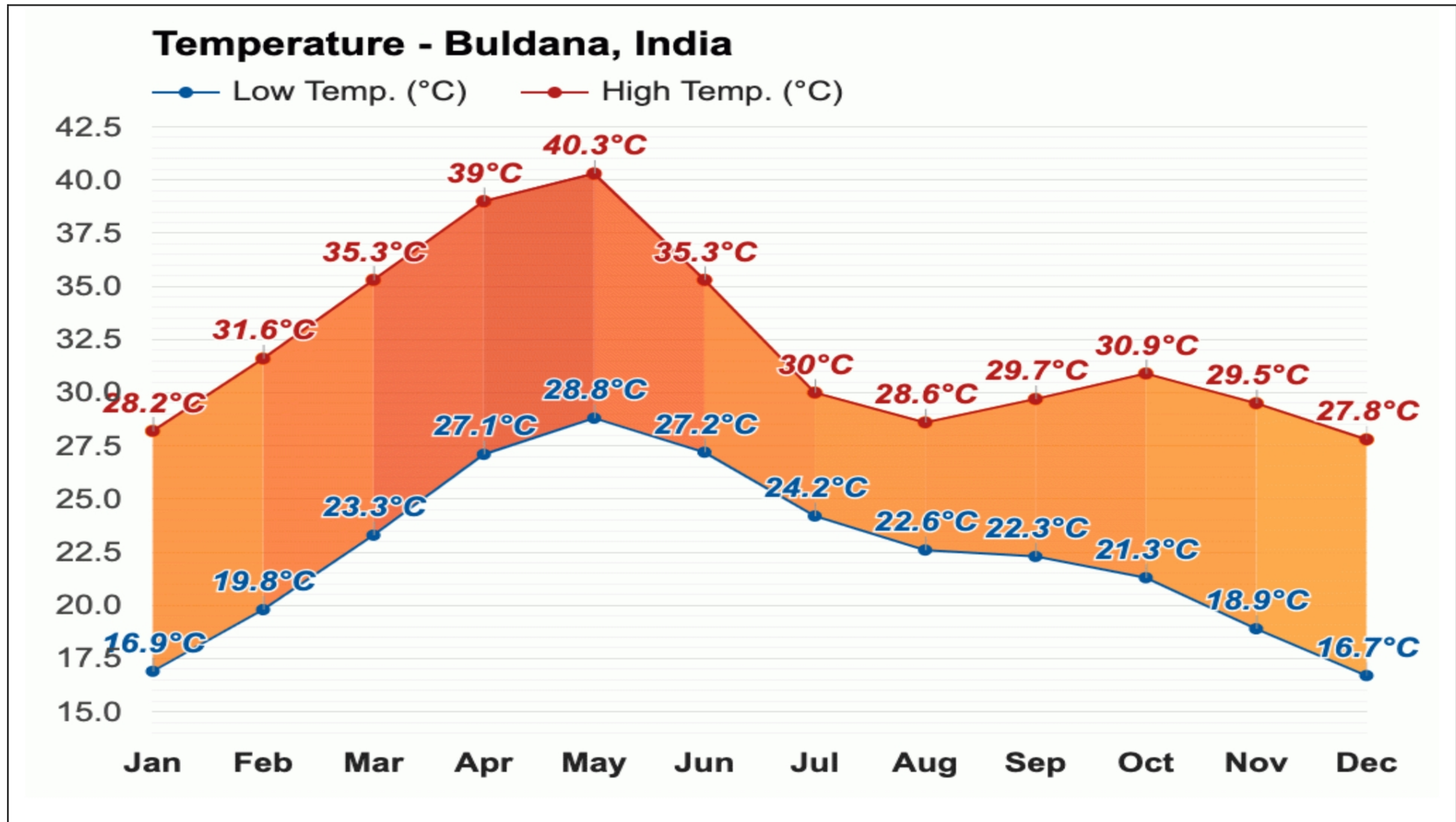

Rainfall in Akola- Average Rainfall Days per month (Last 50 Years)

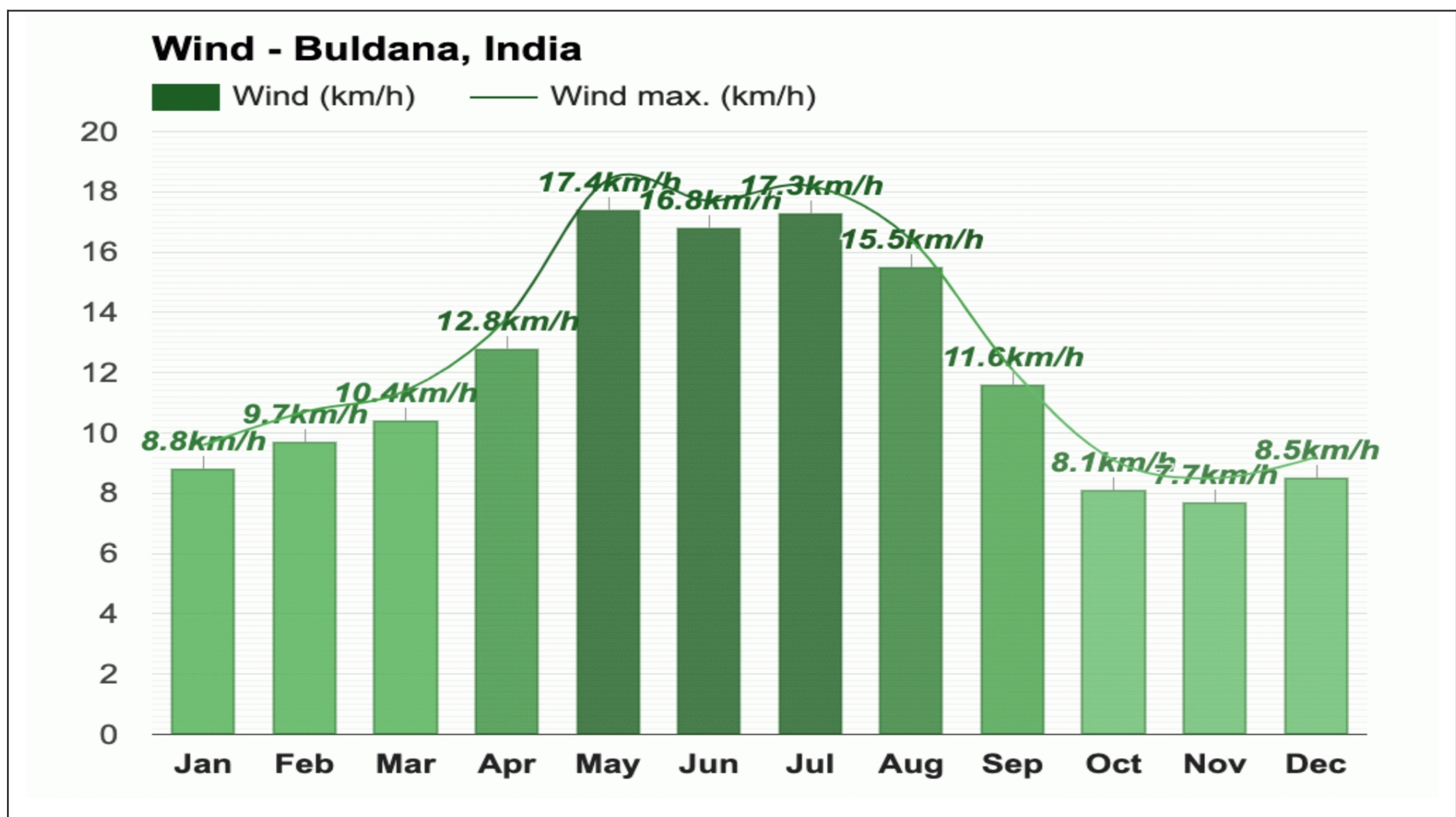

The average temperature in Akola

Average Wind Speed in Akola

Certificate

This is to certify that '**EcoShastra**', has conducted a Green Audit of '**Shri Shivaji Arts, Commerce & Science College, Motala**'. It has been observed that the campus not only implemented various Green Measures on the campus for the well-being of the staff and students on the campus but also has a separate **Green Policy** of the campus which helps to maintain a healthy environmental balance.

Certified issued in: September 2021

Certificate valid till: August 2024

Thombare S.P.

Shubham P. Thombare

Green Auditor

H.S. Patil

Dr. H. S. Patil

Lead Auditor

Green Audit Committee

Sr. No.	Name	Designation
1.	Dr. S. H. Pande	Chairman (Principal)
2.	Dr. H. S. Patil	Lead Auditor
3.	Mr. D. B. Channekar	Coordinator
4.	Dr. P. A. Theng	Internal Green Auditor
5.	Mr. S. P. Thombare	External Green Auditor
6.	Mr. S. S. Sakhare	Green Audit Expert

Solid Waste Audit

1. Solid Waste Audit

Introduction:

Shri Shivaji Arts, Science and Commerce College, Motala is an environment-friendly educational institute, and for any Environment-friendly institute, Solid Waste Audit is considered as a crucial part. In educational institutes like Shri Shivaji College, Paper, chalk, Polythene, Glass, and Biomass are the major constituents for solid waste production. Although Paper, Chalk, and Biomass wastes are considered Bio-degradable wastes, their production is directly or indirectly depends on the environment and their inappropriate management can raise environmental issues e.g. this waste can alter the water quality of a stream if it goes into the local water stream. Solid waste auditing gives an actual idea about solid waste generations in the campus and management strategies followed by the college. In this report, studies were carried out to analyze the solid waste profile of the college and corresponding waste management techniques.

Aims and objectives:

- i. To calculate total solid waste generation on the campus.
- ii. To classify solid waste according to categories and places.
- iii. To analyze the obtained data and find key solid waste generation places.
- iv. To discuss present-day Waste-Management Strategy of the campus
- v. To issue appropriate recommendations considering different parameters like solid waste generation, management strategies, etc.

Methodology:**1. Data collection:**

While collecting data, solid wastes like papers, polythene, glass, chinks, etc. are stored separately in a dustbin for a week for each mentioned place and weighed on a balance at end of the week. Solid waste like kitchen and food waste are weighed each day and disposed of, the data of all seven days are added and represented separately.

2. Data analysis:

The obtained data is represented in tables and analyzed in excel by pie diagrams and bar diagrams.

3. Comment on Recommendations:

The comments have been made considering the number of stakeholders, the amount of total waste generation, the present-day waste disposal method, and research has been done to recommend more efficient methods of solid waste management.

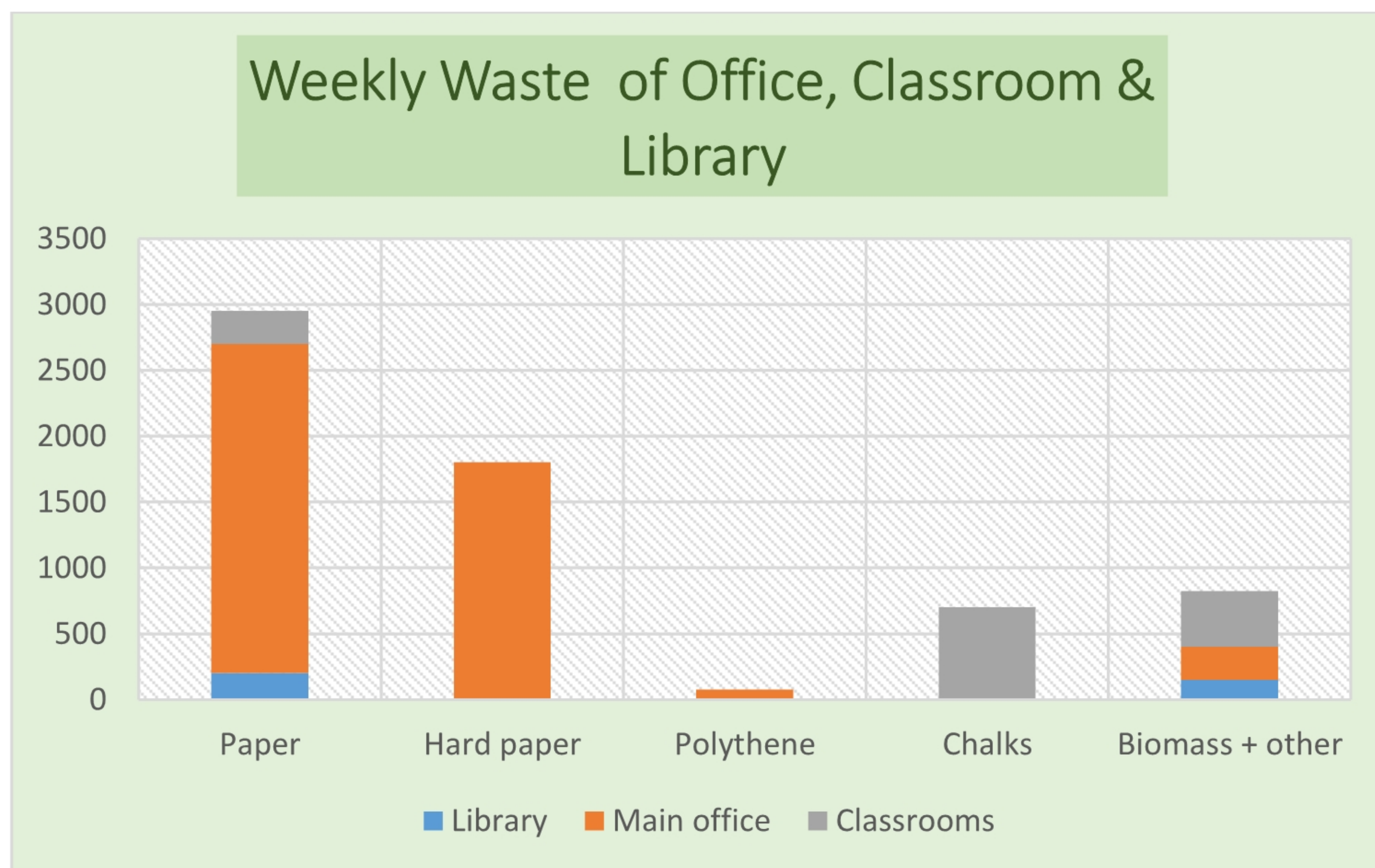

Observations:

Solid Waste Accounting by Weight

Place	Paper	Hard paper	Polythene	Chalks	Biomass + other
Library	200				150
Main office	2500	1800	75		250
Classrooms	250			700	425
Total	2950	1800	75	700	825

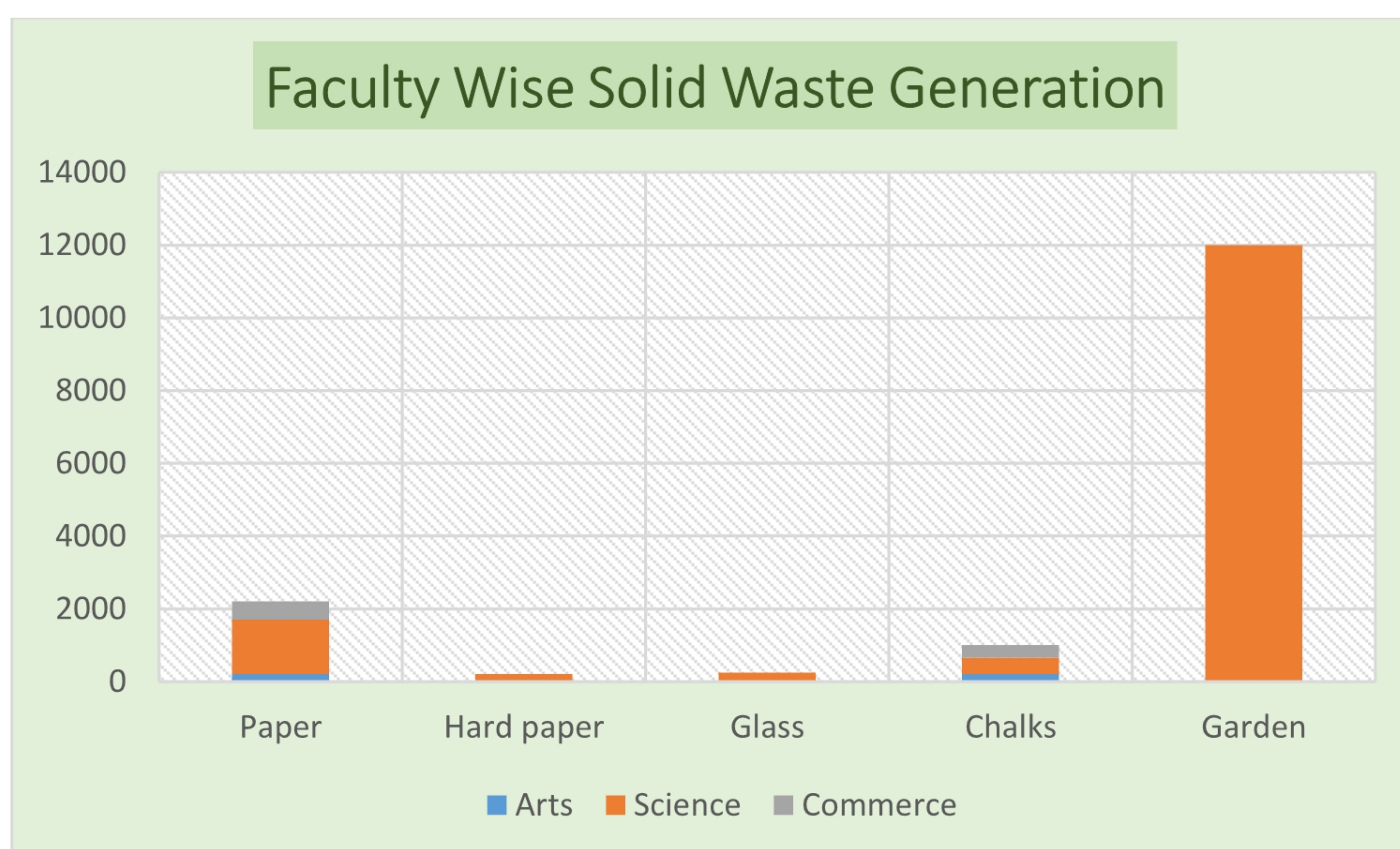
TABLE 1 Weekly Waste of Offices, Classrooms & Library in Grams

Departments	Paper	Hard paper	Glass	Chalks	Garden
Arts	200			200	
Science	1500	200	250	450	12000
Commerce	500			350	
Total	2200	200	250	1000	12000

TABLE 2 Weekly Faculty Wise Solid Waste Generation of College in Grams

Conclusion:

Garden waste (biomass), Paper, and hard paper waste are the major constituents of solid waste generation on the campus. Hard Plastic, and Chalk waste are the minor components of solid waste generation. After detailed studies, we can conclude that the campus has a negligible amount of polythene generation.

Discussion:

Shri Shivaji Arts, Commerce and Science College, Motala a well-known institute in Buldhana district. The institute is famous for conducting curriculum-based activities and delivering social, moral, and ethical values to its stakeholders. As an environment concerned institute, college knows Solid waste, the most common type of waste in an educational institute, should be managed properly. So college has built two the Vermi-Compost Manure Plants of 12ft L × 4 ft W × 2 ft H each. The garden waste which is the major component of solid waste generation and other kind of organic waste is collected, segregated, and transferred to the Vermi-Compost plant.

The less polythene generation in the campus is a result of timely awareness programs conducted on the campus.

Paper waste ranks second in the total solid waste generation index of the campus. Key sources for paper waste generation are the office, and science departments. The potential paper waste source in any educational institute is library so keeping this in mind and to reduce paper waste generation in library Shri Shivaji Arts, Science and Commerce College, Motala has adopted an advance library management software.

Recommendations:

1. Paperless Campus:

- i. The steps like preference should be given to cloud storage against hardcopy prints for storing office-related documents and paper.
- ii. The surveys and tests can be conducted on online platforms like Google forms.

Water Audit

2. Water Audit

Introduction:

Water is the prime important constituent of life. The quality of water and availability of water are the factors that define the health of the system. In education institutes having science faculty, PG departments, and research center, the amount of chemical mixed wastewater generation is considerable. In the institute like Shri Shivaji Arts, Science and Commerce College, Motala which is having around 1073 stakeholders, it is necessary to build appropriate water storage systems, check on the water demand, ensure efficient use of water and develop appropriate wastewater management system. The campus of Shri Shivaji College of Arts, Science and Commerce, Motala, holds several trees, and a toilet which are key sink areas for non-potable water. Whereas water purifiers in the campus, is major potable water storage systems. All the detailed study regarding water system of the campus is reported in this report.

Aims and objectives:

- To describe the water storage system of the campus in great detail.
- To estimate the total potable and non-potable water demand of the campus.
- To compare data regarding water storage systems and estimated water demand.
- To recommend specific techniques to use water efficiently.

Methodology:**1. Data Collection****i. Water storage system:**

The water storage system of the college is documented by organizing broad interviews with the college staff and spot inspection by audit experts.

ii. Potable and non-potable water demand:

For estimating the water demand of the campus, surveys are carried among all the stakeholders and staff by the digital way (Google forms), the collected data is then analyzed and represented in Microsoft Excel.

iii. Wastewater management system:

The data on the wastewater management system is collected by visiting the places on the campus by audit experts.

2. Data Analysis

The collected data from digital surveys, interviews, and spot visits is then analyzed by MS-Excel and represented in suitable diagrams.

3. Comments and Recommendations

The comments and recommendations have been made considering the number of stakeholders, the total water demand, water storage system, wastewater generation, and wastewater management system.

Observations:

Water storage details:

Sr. No.	Non-Potable Water Storage System	Capacity in Litres
Campus (including toilet)		
1	Adminstrative Building	1000
2	Science Building	2000
3	Humanities and Library Building	1000
4	Toilets	1000
Total		5000

Sr. No.	Potable Water Storage System	Capacity in Litres
Campus		
1	Humanities Building	1000
2	Science Building	500
Total		1500

WATER USAGE

Water users	Number
Students	1044
Teaching staff	22
Non-teaching staff	7
Total	1073

The total number of taps:

Toilets, washrooms, garden, departments (Science lab)

Sr. No.	Place	Number of taps
1	Science Lab	22
2	Washroom	20
3	Garden	6
6	Toilets	11
Total		59

Calculations:

1. Non-Potable Water Demand: (excluding laboratory use)

Per Head Non-Potable Water Demand Calculated by analyzing data of personal individual water use collected by Google Forms.

Net **Non-Potable Water Demand** is: 04 Lit/head/day

Number of Users = 1044

Total **Non-Potable Water Demand** = 4176 Lit/day

Total **Non-Potable Water** storage system capacity= 5,000 lit

Discussion: After considering water flow to the laboratory and garden including leakage and wastage, the water storage system is properly built considering water demand.

Recommendation: Water tanks should be fully refilled after every day.

2. Per Head Potable Water Demand:

Per Head Potable Water Demand Calculated by analyzing data of personal individual water use collected by Google Forms.

Net **Potable Water Demand** is: 02 Lit/head/day

Number of Stakeholders = 1044

Total **Potable Water Demand** = 2088 Lit /day

Total **Potable Water** storage system capacity = 1,500 lit

Recommendations: By calculations, it is recommended to refill the Potable water storage system tanks everyday.

Recommendations:**1. Wastewater disposal:**

The healthy practice should be adopted for wastewater disposal at Chemistry laboratories, which includes- keeping three separate containers for the chlorinated chemicals, non-chlorinated chemicals, and water-miscible chemicals. The generated waste chemicals are then suggested to be hand-over to the water treatment laboratories.

Noise Audit

3. Noise Audit

Introduction:

Shri Shivaji Arts, Commerce, and Science College, Motala, believes in student's utmost development by providing quality education. The institute takes all moral, ethical, social responsibilities that will enhance students' focus in all aspects of the course curriculum. For the same, the institute has taken in its policy that, the institute will have silent but happening premises which will lead to better growth of students. This report includes the data, calculations, analysis, and discussion about the noise index of the campus and corresponding standards set by government agencies.

Aims and Objectives:

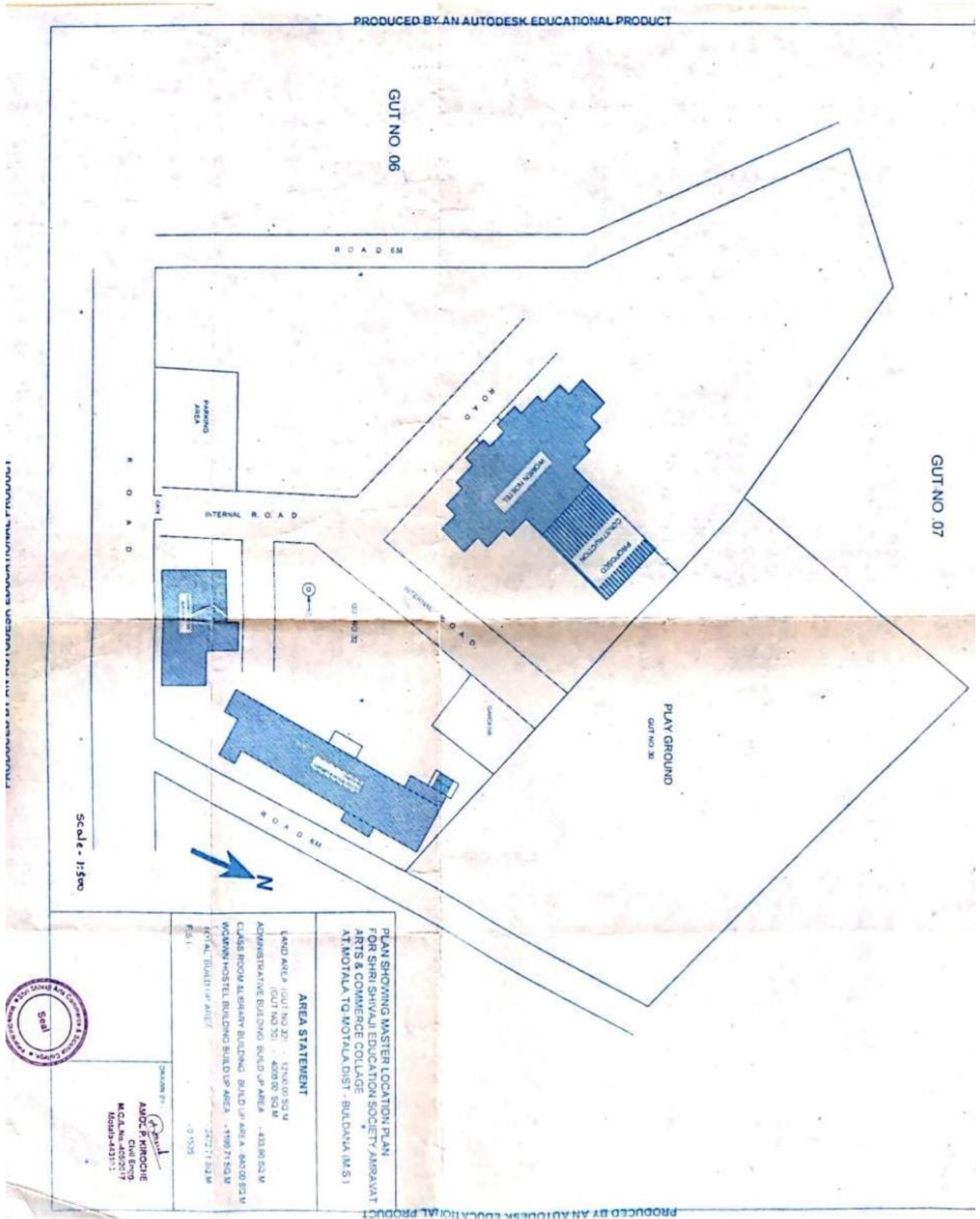
1. To analyze noise level in campus considering road traffic parameters, different noise indices, and altitudinal response.
2. Recommend healthy practices to minimize or maintain noise levels.

Methodology:

- 1. Review of literature and Government standards:** This audit procedure included a review of government policies related to noise standards in educational institutes.
- 2. Data Collection:** The data regarding noise is collected from different locations and times. Noise Meter is used for the collection of data in decibels.
- 3. Result and Conclusion:** The result and conclusion are drawn after the detailed analysis of the literature reviewed and the data collected.

PLAN SHOWING MASTER LOCATION PLAN FOR SHRI SHIVAJI EDUCATION SOCIETY/AMRAVATI ARTS & COMMERCE COLLEGE AT MOTALLA TG. MOTALLA DIST. - BULDHANA (M.S.)

AREA STATEMENT	
LAND AREA (GUT NO. 27) - 12500.00 SQ. M.	
(GUT NO. 25) - 4200.00 SQ. M.	
ADMINISTRATIVE BUILDING BUILD UP AREA - 433.90 SQ. M.	
CLASS ROOM & LIBRARY BUILDING BUILD UP AREA - 840.00 SQ. M.	
WOMEN HOSTEL BUILDING BUILD UP AREA - 1198.71 SQ. M.	
TOTAL BUILD UP AREA - 2472.71 SQ. M.	
F.S. 1	9.1535

SEAL: Shri Shivaji Education Society, Amravati

DESIGNED BY: AMOC P. KIRKICHIE
CIVIL ENGR.
M.C.A. No. 4032017
MADRAS-431812

Map of Shri Shivaji College

Observations:

Sr. No.	Location	No. of Readings	Time slot	Average Units (dB)
1.	Ground	10	10:00 am to 05:00 pm	33.7
2.	Library	10	12:30 pm to 04:30 pm	24.6
3.	Office	10	10:00 am to 03:00 pm	40.2
4.	Classrooms	10	10:00 am to 04:00 pm	40.6

Conclusion:

The key places for noise generation are Classroom and office premises, which shows the highest (Average for the location) i.e. 40.6 dB and 40.2 dB and Library has the lowest (Average for the location) noise generation i.e. approximately near to 24.6 dB.

Discussion:

The standards set by CPCB (Central Pollution Control Board) for silent zones include noise levels of 55dB in the daytime and 45 dB in the nighttime. The core study areas of the college premises are meeting the standards set by CPCB for the educational institute and so the college can be considered as a silent zone as it meets the standards set by CPCB. The every corner of the college is free of external noise as it is surrounded by farmland from 3 sides and a rarely busy road on remaining i.e. front side.

The highest level of noise in the campus is at the office and classroom premises, which is due to gathering of people at that location for official chores as well as daily routine. The lowest noise level in the campus is near the library which is due to the best management of library culture and architectural planning of the infrastructure and dense vegetation in the campus.

Recommendations:

Following recommendations are made to monitor the noise level in campus:

1. It is recommended to plant more trees near the boundary of the college campus, which will reset the noise level caused by vehicular traffic on the adjoining road.

Biodiversity Audit

4. Biodiversity Audit:

Introduction:

The biodiversity of any institute defines the perspective of the institute towards the environment. More the diversity more the concern college has paid towards the environment. Keeping this in mind biodiversity audit is carried at Shri Shivaji Arts, Commerce, and Science College campus. This report includes the aims and objectives set for the audit, observation, conclusion, and recommendations.

Aims and Objectives:

1. Enlisting of species biodiversity of the campus.
2. Analyzing spatial features of the area.

Methodology:

- 1. Field surveys:** Extensive field surveys are carried to enumerate floristic diversity and enlisting of faunal diversity.
- 2. Collection and analysis of data:** The collected data from field surveys are tabulated and analyzed for deciding the biodiversity status of the campus.
- 3. Discussion:** The aspects regarding the biodiversity audit and environment-centric approach of an institute are discussed in great detail.
- 4. Recommendations:** The recommendations are issued after a detailed study of the data.

Observations and inventory

Sr. No.	Name of the plant	Number of individuals
1.	<i>Azadirachta indica</i>	105
2.	<i>Pongamia pinnata</i>	24
3.	<i>Roystonea regia</i>	9
4.	<i>Ficus Benjamina</i>	8
5.	<i>Delonix regia</i>	10
6.	<i>Mangifera indica</i>	2
7.	<i>Cordia dichotoma</i>	1
8.	<i>Polyalthia longifolia</i>	5
9.	<i>Bougainvillea</i>	3
10.	<i>Nyctanthes arbor-tristis</i>	1
11.	<i>Terminalia catappa</i>	5
12.	<i>Dalbargia sisoo</i>	35
13.	<i>Neolamarckia cadamba</i>	2
14.	<i>Tecoma stans</i>	1
15.	<i>Aegle marmelos</i>	3
16.	<i>Ziziphus jujuba</i>	10
17.	<i>Casia agustifolia</i>	23
18.	<i>Ficus religiosa</i>	1
19.	<i>Pentandra ceiba</i>	6
20.	<i>Ficus benghalensis</i>	4
21	<i>Acacia nilotica</i>	4

Sr. No.	Name of the plant	Number of individuals
22	<i>Albizia lebbek</i>	1
23	<i>Alstonia scholaris</i>	4
24	<i>Tecoma stanz</i>	1
25	<i>Acacia Leucophloea</i>	1
26	<i>Bambussa bamboo</i>	1
27	<i>Tectona grandis</i>	1
28	<i>Moringa oleifera</i>	1
29	<i>Syzygium cumini</i>	1
30	<i>Gliricidia sepium</i>	1
31	<i>Butea monosperma</i>	1
32	<i>Kigelia pinnata</i>	1
Total		276

Faunal Diversity:

Sr. No.	Name of the organism
1.	Indian Squirrel
2.	Lime Butterfly
3.	House Crow
4.	Bat
5.	House Sparrow
6.	American House Spider
7.	Frog (<i>Rana tigrina</i>)
8.	Common black ant

Sr. No.	Name of the organism
9.	Green bee eater
10.	Spotted Owlet
11.	Common wall lizards
12.	Snail
13.	Honey Bee (<i>Apis dorsata</i>)
14.	Earthworm
15.	Termites
16.	Cockroach
17.	Bed Bug
18.	House Fly
19.	Mosquitoes
20.	Rat-Snake
21.	Beetles

Discussion:

The 276 individuals from 32 plant species and 30 notable faunal species among many other species show the richness of the campus. The institute is trying its best to maintain the biodiversity on the campus as well as off-campus. Knowing the need for percolation of scientific knowledge in the society, the Botany department has carried various projects to collect taxonomic information about the plants belonging to nearby areas, college as also donated tree sapling to the passed student of the college on the occasion of convocation and as a part of social responsibility around 500 plants of different

species are planted by the college in the surrounding village under the Biological Society established by the College, images and news cuttings of the same are attached in the annexure.

The college has also installed the honey bee boxes in the campus which plays essential part in honey bee conservation.

By considering need of mass plantation and less germination of the seeds of wild plants, the college has conducted a workshop on 'Seedball Making' which provided hands on training to its stakeholder and passed a good message of conservation into the society.

Recommendations:

Following recommendations are issued after studying the collected data:

1. As the campus is rich in floristic diversity, efforts should be taken for raising seed banks in the campus, which can be useful in conserving biodiversity.
2. The plants from native flora should be preferred for further cultivational activities on the campus.

ANNEXURE

News Cuttings of different environmental related activities

मोताळा येथील श्री शिवाजी महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांचे सुयश

देशोन्नती वृत्तसंकलन...

बुलडाणा ■ **स्व.डॉ.ए. पी.जे.अब्दुल कलाम** यांच्या जयंतीनिमित्त दि इन्स्टिट्यूशन ऑफ ग्रीन इजिनिअरिंग एन्व्हरमेंटल कन्व्हॅसेशन ऑर्गनायझेशन ऑफ चेन्नई द्वारा ९९ दिवसांचा प्रकल्प आयोजित करण्यात आला होता. या प्रकल्पामध्ये श्री शिवाजी कला वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांनी विविध कार्यक्रम राबवून हा प्रकल्प बेस्ट अचीव्हर ग्रुपने हा प्रकल्प यशस्वी केला. यशस्वी विद्यार्थ्यांना २५ ऑगस्ट रोजी प्राचार्य प्रा.डॉ.पांडे यांच्या हस्ते प्रमाणपत्र देवून सन्मानित करण्यात आले.

आयजेन ग्रुप चेन्नई यांनी श्री शिवाजी कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय येथील प्रा.डॉ.चित्रा दिनकर मोरे यांची प्रोजेक्ट व्हे ऑर्डिनेटर म्हणून निवड करण्यात आली होती. त्यांच्या मार्गदर्शनाखाली महाविद्यालय-याच्या विद्यार्थ्यांनी ९९ दिवस सदर प्रकल्पावर काम केले. यासाठी प्रा.डॉ.चित्रा मोरे यांनी कॉलेजमधील बायोलाजिकल असोसिएशनचे ६ स्टॉफ मॅम्बर्स तसेच

बेस्ट अचीव्हर ग्रुप महाराष्ट्रामध्ये पहिला..

चेन्नई द्वारा आयोजित ९९ दिवसांच्या ऑनलाईन प्रकल्पामध्ये श्री शिवाजी महाविद्यालय मोताळा येथील बेस्ट अचीव्हर ग्रुपने यश संपादन केले. या ग्रुपमध्ये शुभम जैस्वाल, मोहम्मद उमेर, सीमा खान, मिरा मिरगे, श्वेता चहाकर, मोहिनी शेळके, अंजली हांडे, श्रध्दा निकम, ज्ञानेश्वरी मालठाणे, कामिणी चोपडे या विद्यार्थ्यांचा समावेश आहे.

बीएससी पार्ट-२ व बीएससी पार्ट-३ मधील १० विद्यार्थ्यांचा एक गट तयार केले होते. विद्यार्थ्यांनी ९९ दिवसा दरम्यान वृक्षारोपण, स्वच्छता अभियान, आरोग्य काळजी, बेस्ट टू बेस्ट तसेच ओल्या व सुक्या कचऱ्यापासून खते तयार करून शेतीपयोगी खते तयार केली. तसेच प्लास्टीकचे तोटे समाजावून सांगून प्लास्टीक निर्मुलनाचे कार्यक्रम राबविले. या कार्यक्रमाचे डेली अपडेट्स चेन्नईला पाठवून प्रकल्प

यशस्वी केला. प्रा.मोरे तसेच विद्यार्थ्यांनी प्रत्यक्ष ऑनलाईन प्रेझेंटेशन घेऊन शिवाजी कॉलेजच्या या ग्रुपची बेस्ट अचीव्हर ग्रुप म्हणून प्रथम चारमध्ये निवड केली. हा महाराष्ट्रातील एकमेव ग्रुप ठरला आहे. यशस्वीतेसाठी प्रा.डॉ.ठाकूर, प्रा.डॉ. अरुण गवारे, प्रा.डॉ.शुभम साखरे, प्रा.डॉ.राहुल उके महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.सुनिल मामलकर यांनी मोलाचे सहकार्य केले. (प्रतिनिधी)

Fri, 27 August 2021

<https://deshonnati.digitaledition.in/c/62727624>

श्री शिवाजी महाविद्यालयात मधुमक्षिका पालन प्रकल्पाचे उदघाटन

मोताळा: स्थानिक श्री शिवाजी कला वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालयात प्राणिशास्त्र विभागांतर्गत महाविद्यालयात मधुमक्षिका पालन प्रकल्पाचे उदघाटन करण्यात आले. मधमाशी पालन हा शेतीवर आधारित कृषी पुरक उपक्रम आहे. शेतकरी अतिरीक्त उत्पन्न मिळवण्यासाठी हा उद्योग करू शकतात. मधमाश्या फुलांमधील मकरंदाचे मधामध्ये रूपांतरण करतात आणि त्यांना पोढ्याच्या कप्प्यांमध्ये साठवून ठेवतात. जंगलांमधून मध गोळा करण्याचा उद्योग दीर्घकाळापासून अस्तित्वात आहे. मध आणि त्यापासून बनवलेल्या उत्पादनांची बाजारपेठेतील मागणी वाढत असल्याने मधमाशी पालनाचा

उद्योग एक टिकाऊ उद्योग म्हणून उदयास येत आहे. मध, पोलन, बी व्हेनम, प्रोपोलिस, रॉयल जेली आणि मेण ही मधमाशी पालनातून मिळणारी आर्थिकदृष्ट्या महत्वाची उत्पादने आहेत. विद्यार्थी दशे

पासूनच शेतीशी निगडित, या व्यवसायाचे महत्व महाविद्यालयातील प्राचार्य डॉ. सुनील पांडे सरांनी विद्यार्थ्यांना समजावून सांगितले. तसेच या प्रकल्पाची महत्वपूर्ण माहिती तसेच

प्रात्याक्षिके कारण्यासंबंधीची माहिती श्री विष्णू कुमार जंगले सचिव हनी बी केअर क्लस्टर जळगाव व गजानन तिरुमल यांनी महाविद्यालयात देण्यात आली. अशा प्रकारचे विद्यार्थी केंद्रित

विविध प्रकल्प महाविद्यालयात प्राणिशास्त्र विभागातर्फे आयोजित केल्या जातात. या प्रकारच्या प्रकल्पामुळे विद्यार्थ्यांना प्रात्यक्षिक स्वरूपात माहिती मिळते व स्वतःच्या पायावर भविष्यात उभे राहण्यासाठी मार्ग मिळतो. महाविद्यालयातील आशा प्रकारच्या आभ्यासपूरक उपक्रमांमुळे विद्यार्थ्यांमध्ये उद्योजकता व स्वयंरोजगार भावना विकसित होईल. कार्यक्रमाला प्राणिशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. अभय ठाकूर, डॉ. अरुण गवारे, डॉ. चित्र मोरे डॉ. प्रवीण ठेंग, डॉ. राहुल उके, प्रा.शुभम साखरे तसेच महाविद्यालयातील प्राध्यापक वृंद, शिक्षकेतर कर्मचारी तसेच विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

श्री शिवाजी महाविद्यालयात वृक्षारोपण संपन्न

मोताळा :स्थानिक श्री शिवाजी कला वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय मोताळा येथे दिनांक १९/०७/२०२१ रोज सोमवारला वृक्षारोपण कार्यक्रमाचे आयोजन वनस्पतीशास्त्र विभाग, राष्ट्रीय सेवा योजना व राष्ट्रीय छात्र सेना यांच्या संयुक्त विद्यमाने मा. प्राचार्य डॉ सुनील पांडे सर यांच्या मार्गदर्शनात करण्यात आले होते. या कार्यक्रमाला महाविद्यालयीन विकास समितीचे सन्माननीय सदस्य मा. व्ही. टी. देशमुख, मा.

ओमप्रकाशजी देशमुख (आजीवन सदस्य,श्री शिवाजी शिक्षण संस्था अमरावती) व मा. प्राचार्य नीलेशजी गावंडे (व्यवस्थापन परिषद सदस्य, सं. गा. बा. अ. विद्यापीठ) यांच्या शुभ हस्ते करण्यात आले. यावेळी प्राचार्य डॉ सुनील पांडे सर, प्रा. डॉ सुनील मामलकर सर, प्रा. धुमाळ सर, प्रा सौ. मास्कर मॅडम, प्रा मेहेरकर, प्रा. पुरुषोत्तम चाटे, प्रा डॉ प्रविण ठेंग, प्रा. डॉ उवेठ, प्रा. साखरे उपस्थित होते. यावेळी अर्जुन,

आवळा, फणस, कडुनिंब, पिंपळ, उंबर, लक्ष्मणफळ, वड, सिताफळ, करंज, मोह, आदी वृक्षांचे रोपण मान्यवरांच्या हस्ते करण्यात आले. वृक्षारोपण कार्यक्रमाच्या यशस्विते साठी प्रा. नागेश गट्टवार, डॉ अभय ठाकूर, प्रा. डॉ. अरुण गवारे, प्रा. भास्करराव भिसे, प्रा. पराग ब्राह्मणकर, प्रा. हिरनवाळे, प्रा. दादा मनगटे, प्रा. निलेश रहाटे, प्रा. प्रतिक गायकी, प्रा. डॉ सुप्रिया बेहरे मॅडम, डॉ चित्रा मोरे मॅडम, प्रा रामेश्वर बनकर, श्री गवई यांनी प्रयत्न केले.

दैनिक दिव्य मातृछाया

T.C.No. MAHMAR/2021/50705

मुख्य संपादक : होल सादिक कुटेरी मो. 9420647272 कार्यकारी संपादक : अमर साह मो. 8421252523 E-mail : matorchhaya1625@gmail.com

मेहकट रविवार दिनांक २५ जुलै २०२१ वर्ष : १ ले अंक : ११३ पाने : ४ किंमत : २ रुपये.

श्री शिवाजी महाविद्यालयात वन संवर्धन दिन साजरा

अजहर शाह

मोताळा: -स्थानिक श्री शिवाजी कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय मोताळा येथे दिनांक २३ जुलै ला वन संवर्धन दिन साजरा करण्यात आला. कन्या वन समृद्धी योजनेचा लाभ घेण्याचे केले आवाहन वनक्षेत्रपाल मा.विश्वास थोरात साहेब यांनी केले.

वनस्पतीशास्त्र विभाग व सामाजिक वनीकरण विभाग परिक्षेत्र मोताळा यांच्या संयुक्त विद्यमाने एम. ओ. यु. अंतर्गत या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. कार्यक्रमाला प्रमुख अतिथी मा. विश्वास थोरात साहेब, वनक्षेत्रपाल, सामाजिक वनीकरण वनक्षेत्र मोताळा उपस्थित होते. यावेळी कार्यक्रमाचे अध्यक्ष मा. प्राचार्य डॉ सुनील पांडे सर तर प्रा. डॉ सुनील मामलकर सर, प्रा. विजय धुमाळ सर, प्रा सौ. नंदा मास्कर मॅडम, प्रा. अविनाश मेहरकर यांची प्रमुख उपस्थिती होती.या कार्यक्रमात प्राचार्य साहेबांनी मा. थोरात साहेबांचे वृक्ष देऊन स्वागत केले.तर थोरात साहेबांनी

सामाजिक वनीकरण विभागाच्या वतीने मा. प्राचार्य डॉ सुनील पांडे सर यांना ताम्हण/ जास्ळ वृक्ष भेट दिले. यावेळी मा. थोरात साहेबांनी वनविभागाच्या विविध योजनांविषयी माहिती दिली व महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांनी * "कन्या वन समृद्धी" * योजनेचा लाभ घेण्यासाठी समाजात जनजागृती करावी असे आवाहन केले. या योजने अंतर्गत ज्या

कुटुंबात कन्यारत्न जन्माला आले त्या कुटुंबाला ५ फळवृक्ष व ५ सागवान वृक्ष सामाजिक वनीकरण विभागामार्फत मोफत देण्यात येतात अशी माहिती त्यांनी दिली. यावेळी राष्ट्रीय छात्र सेनाच्या व राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेवकांना महाविद्यालयाच्या वतीने वृक्षरोपट्याचे वाटप करण्यात आले. या प्रसंगी प्रा. पुरुषोत्तम चाटे, प्रा.दिनेश

दगे, प्रा. डॉ प्रविण ठेंग, डॉ राहुल उके, प्रा. शुभम साखरे, प्रा. नागेश गडूवार, डॉ अभय ठाकूर, डॉ. अरुण गवारे, प्रा. भास्करराव भिसे, प्रा. पराग ब्राह्मणकर, प्रा. हिरनवाळे, प्रा. दादा मनगटे, प्रा. निलेश रहाटे, प्रा. प्रतिक गायकी, प्रा.डॉ सुप्रिया बेहरे मॅडम, डॉ चित्रा मोरे मॅडम, प्रा. रामेश्वर बनकर व महाविद्यालयाचे विद्यार्थी उपस्थित होते.

विदर्भातील एकमेव स्वतंत्र दैनिक

अजिंक्य भारत

28-02-2021

सोमवार दि. १ मार्च २०२१

२

श्री शिवाजी महाविद्यालयात राष्ट्रीय वेबीनार संपन्न

मोताळा दि. २८ । प्रतिनिधी
मोताळा- स्थानिक श्री
शिवाजी कला वाणिज्य
व विज्ञान महाविद्यालय
मोताळा, बुलढाणा येथे
वनस्पतीशास्त्र विभागाच्या
वतीने राष्ट्रीय विज्ञान दिनाचे
औचित्य साधून "ऑर्गॅनिक
फार्मागि: प्रिन्सिपल अँड
स्कोप" या विषयावर
वेबिनारचे आयोजन करण्यात
आले होते. कोवीड- १९
चा प्रादुर्भाव लक्षात घेता
वेबिनार ऑनलाईन पद्धतीने
गूगल मीट च्या माध्यमातून
घेण्यात आला. कार्यक्रमाचे
अध्यक्ष माननीय प्राचार्य
डॉ. एस. डब्ल्यु. मामलकर
हे होते. या कार्यक्रमाला
प्रा. डॉ सुशील सातपुते सर,
सहाय्यक प्राध्यापक, एम.
जी. एम., नानासाहेब कदम
कृषि महाविद्यालय गांधेली
औरंगाबाद हे प्रमुख वक्ते
म्हणून उपस्थित होते.

अध्यक्षीय भाषणामध्ये
महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ
मामलकर सर यांनी सेंद्रिय शेतीचे
महत्व विषद करताना श्री शिवाजी
शिक्षण संस्थेचे संस्थापक अध्यक्ष
स्वतंत्र भारताचे पहिले कृषीमंत्री
डॉ पंजाबराव उपाख्य भाऊसाहेब
देशमुख यांच्या कार्याची आठवण
करून दिली. भाऊसाहेबांना
अपेक्षित भारत घडवण्यासाठी सेंद्रिय
शेती ही काळाची गरज आहे असे

त्यांनी सांगितले. प्रा.डॉ. सातपुते
सर यांनी सेंद्रिय शेती मधील उद्दिष्ट
व फायदे विषद केले. सध्या भारत
देश जगामध्ये सेंद्रिय शेतीमधील
उत्पन्नमध्ये अग्रेसर असल्याचे
त्यांनी सांगितले. सेंद्रिय शेती
विषमूक्त असून त्याचा पर्यावरण वा
सजीवसृष्टी वर विपरीत परिणाम
होत नसल्यामुळे सेंद्रिय शेतीकडे
वाळण्याचे आवाहन त्यांनी याप्रसंगी
केले.

कार्यक्रमाचे संयोजक
वनस्पतीशास्त्र विभागप्रमुख प्रा.
डॉ. प्रविण टेंग व आयोजन सचिव
डॉ. राहुल उके व प्रा. साखरे हे
होते. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन
प्रा. डॉ. अभय ठाकूर यांनी, तर
व्याख्यात्यांचा परिचय प्रा. डॉ.
प्रविण टेंग यांनी करून दिला.
तांत्रिक बाजू प्रा. साखरे सरांनी
सांभाळली व आभार प्रा. डॉ राहुल
उके यांनी मानले. कार्यक्रमाला
प्राध्यापक, संशोधक विद्यार्थी,
महाविद्यालयातील विद्यार्थी मोठ्या
संख्येने उपस्थित होते. कार्यक्रमाच्या
यशस्वितेसाठी महाविद्यालयातील
प्राध्यापक व शिक्षकेतर कर्मचारी
यांनी अथक परिश्रम घेतले.

दैनिक दिव्य मातृछाया

T.C.No. MAHMAR/2021/50705

मुख्य संपादक : शेख सादिक कुद्रेसी मो. 9420647272

कार्यकारी संपादक : अब्दुल शेख मो. 8421252523

E-mail : maturchhaya1625@gmail.com

मेहकर

मंगळवार दिनांक २० जुलै २०२१

वर्ष : १ ले

अंक : १०८

पाने : ४

किंमत : २ रुपये.

श्री शिवाजी महाविद्यालयात पदवी वितरण समारंभ संपन्न

अजहर शाह

मोताळा: स्थानिक श्री शिवाजी कला वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय मोताळा येथे दिनांक १९ जुलै रोज सोमवारला पदवी वितरण समारंभाचे आयोजन मा. प्राचार्य डॉ सुनील पांडे सर यांच्या मार्गदर्शनात करण्यात आले होते. या समारंभाला महाविद्यालयीन विकास समितीचे सन्माननीय सदस्य मा. व्ही. टी. देशमुख, मा. ओमप्रकाशजी देशमुख (आजीवन सदस्य, श्री शिवाजी शिक्षण संस्था अमरावती) व मा. प्राचार्य नीलेशजी गावंडे (व्यवस्थापन परिषद सदस्य, सं.गा.बा. अ. विद्यापीठ) यांची प्रमुख पाहुणे म्हणून तर प्रमुख उपस्थितीमध्ये प्रा. डॉ सुनील मामलकर सर, प्रा. धुमाळ सर व प्रा. अविनाश मेहरकर उपस्थित होते. समारंभाच्या अध्यक्षस्थानी मा. व्ही. टी. देशमुख हे होते. कार्यक्रमाची सुरुवात दिप प्रज्वलन, प्रतिमा पूजन

व विद्यापीठ गीताने करण्यात आली. उपस्थित सर्व मान्यवरचे स्वागत मा. प्राचार्य डॉ सुनील पांडे सर यांनी केले. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक प्राचार्य डॉ सुनील पांडे सर यांनी केले. यावेळी कोविड १९ च्या नियमांचे पालन करून कला शाखेच्या १४, वाणिज्य शाखेच्या ०६ व विज्ञान शाखेच्या ३० असे एकूण ५० विद्यार्थ्यांना पदवी प्रमाणपत्र व वृक्षरोपे देऊन गौरव करण्यात आला. यावेळी मान्यवरांनी आपले मनोगत व्यक्त केले. या समारंभाचे समन्वयक वनस्पतीशास्त्र विभागप्रमुख प्रा. डॉ प्रविण ठेंग हे होते. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन मराठी

विभागप्रमुख प्रा. सौ. नंदा मास्कर मॅडम यांनी केले व आभार वाणिज्य विभागप्रमुख प्रा. डॉ सुनील मामलकर सर यांनी मानले. या समारंभाच्या यशस्वितेसाठी प्रा. नागेश गडूवार, डॉ अभय ठाकूर, प्रा. शुभम साखरे, डॉ. अरुण गवारे, प्रा. भास्करराव भिसे, प्रा. पुरुषोत्तम चाटे, प्रा. पराग ब्राह्मणकर, डॉ राहुल उके, प्रा. अमोल बढे व प्रा. हिरनवाळे, प्रा. दादा मनगटे, प्रा. निलेश रहाटे, प्रा. प्रतिक गायकी, प्रा. डॉ सुप्रिया बेहरे मॅडम, डॉ चित्रा मोरे मॅडम, प्रा. रामेश्वर बनकर, श्री सिराळ, श्री कुयटे, श्री खाडे, श्री धुरंधर व श्री सोनुने यांनी प्रयत्न केले.

सीड बॉल निर्मिती कार्यशाळा

एक पाऊल वृक्षसंवर्धनाकडे; श्री शिवाजी महाविद्यालयाचा उपक्रम

सकाळ वृत्तसेवा

मोताळा, ता. १८ : येथील श्री शिवाजी कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालयात बायोलॉजिकल सोसायटी आणि ग्रीन आर्मी यांच्या संयुक्त विद्यमाने बुधवारी ऑनलाईन सीड बॉल निर्मिती कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. प्राचार्य डॉ. सुनील मामलकर यांच्या मार्गदर्शनात सदर कार्यशाळा घेण्यात आली.

विद्यार्थ्यांमध्ये वृक्षारोपण आणि वृक्षसंवर्धनाची आवड निर्माण करणे

हा या आयोजनामागील उद्देश होता. प्राणिशास्त्र विभागप्रमुख प्रा. डॉ. अभय ठाकूर यांनी सीड बॉलची संकल्पना विशद केली. वृक्षबीज फेकण्यापेक्षा सीड बॉल बनवून फेकणे किती महत्त्वाचे आहे ते वनस्पतिशास्त्र विभाग प्रमुख प्रा.डॉ. प्रवीण ठेंग यांनी सांगितले. कार्यशाळेचे

संयोजक प्रा. साखरे हे होते. कार्यशाळेला विद्यार्थी मोठ्या संख्येने सहभागी झाले होते. दरम्यान, शुभम जैस्वाल या विद्यार्थ्यांनी सर्वाधिक ५०१ सीड बॉल बनवून प्रथम क्रमांक पटकावला. कार्यशाळेच्या शेवटी प्रश्नमंजुषाचे आयोजन करण्यात आले होते.

सहभागी सर्व विद्यार्थ्यांना प्रमाणपत्र देण्यात आले. कोविड १९ विषाणूंचा प्रादुर्भाव लक्षात घेता कार्यशाळा ही ऑनलाईन पद्धतीने घेण्यात आली. कार्यशाळेच्या यशस्वितेसाठी डॉ. गवारे, डॉ. मोरे व डॉ. उके यांनी परिश्रम घेतले.

श्री शिवाजी कला वाणिज्य व व विज्ञान महाविद्यालयाच्या ३० विद्यार्थ्यांनी जागतिक पर्यावरण दिनानिमित्त आपापल्या दारी केले वृक्षारोपण

मोताळा:स्थानिक श्री शिवाजी कला वाणिज्य व व विज्ञान महाविद्यालयात दिनांक ५ जून रोजी जागतिक पर्यावरण दिना निमित्त वनस्पतिशास्त्र आणि प्राणीशास्त्र विभागातर्फे आयोजित कार्यक्रमांतर्गत महाविद्यालयातील विज्ञान विभागातील विद्यार्थ्यांनी आपापल्या घरी तीस विद्यार्थ्यांनी झाडे लावून जागतिक पर्यावरण दिवस साजरा केला. जगातील १०० पेक्षा जास्त देशांमध्ये दिनांक ५ जून हा दिवस जागतिक पर्यावरण दिवस म्हणून उत्साहात साजरा केल्या जातो. या दिवसाचा मुख्य

उद्देश म्हणजे जगातील प्रत्येक माणसांमध्ये पर्यावरणाविषयी जनजागृती करणे आणि संपूर्ण राष्ट्राने पर्यावरणाविषयी पुढकार घेणे असा आहे. जागतिक पर्यावरण दिवस हा जगात वेगवेगळ्या पद्धतीने साजरा करण्यात येतो. पर्यावरणाविषयी जनजागृती करण्यासाठी आज सभा, संमेलने, आणि चर्चासत्रे आयोजित करणे हे महत्त्वाचे आहे. विद्यार्थी दशेक पर्यावरणाविषयी जनजागृती ही अत्यंत महत्त्वाची आहे. याच संकल्पनेचा हेतू लक्षात घेऊन श्री शिवाजी महाविद्यालयात

वनस्पतीशास्त्र आणि प्राणीशास्त्र विभागातर्फे विद्यार्थ्यांमध्ये झाडे आणि प्राण्यांविषयी माहिती गूगल क्लासरूम आणि इंटरनेट माध्यमातून देण्यात आली. संकल्पने साठी स्थानिक महाविद्यालयातील प्राचार्य डॉ. मामलकर सर आणि वनस्पतीशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. प्रवीण ठेंग तसेच प्राणिशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. अभय ठाकूर यांनी विद्यार्थ्यांना योग्य मार्गदर्शन केले तसेच दोन्ही विभागातील प्राध्यापक प्रा साखरे सर, डॉ उके सर, डॉ गवारे सर आणि डॉ मोरे मॅडम यांची सहकार्य लाभले.

दैनिक आपला गुजरात

शनिवार दिनांक ७ मार्च २०२०

श्री शिवाजी महाविद्यालयात 'जल पे चर्चा' कार्यक्रम संपन्न

मोताळा(प्रतिनिधी):

येथील श्री शिवाजी कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालयात दिनांक ४/०३/२०२० रोजी 'जल पे चर्चा' कार्यक्रमाचे ग्राम सामाजिक परिवर्तन अभियाना अंतर्गत आयोजन करण्यात आले होते. कार्यक्रमाची सुरुवात दीप प्रज्वलन व प्रतिमा पूजनाने करण्यात आली. या कार्यक्रमाचे उद्दिष्ट महाविद्यालयीन युवक युवतींना जल शक्ती अभियानाबद्दल माहिती

देणे, जलसंधारण, जल पुनर्भरण, पाणलोट विकास याबाबत माहिती देऊन चर्चा करणे तसेच ग्राम सामाजिक परिवर्तन अभियान सुरू असलेल्या गावांमध्ये स्वखुशीने श्रमदान करण्यास प्रोत्साहित करणे हा होता. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी प्राचार्य डॉ एच. जी. पाटील सर हे होते तर प्रमुख उपस्थितीत प्रा डॉ भारंबे सर विज्ञान महाविद्यालयात मलकापूर, श्री आनंद तिवारी सर श्री.राजेंद्र वैराळकर साहेब, श्री.दिलीप मोरे,

श्री.ब्रम्हदेव गिरे सर ,श्री. निलेश कळांसे, प्रा धुमाळ, प्रा मेहेरकर सर, प्रा मास्कर मॅडम होते. या वेळी उपस्थित सर्व मान्यवरांनी जलसंधारण व जलव्यवस्थापन या विषयावर मार्गदर्शन वेगळे. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन वनस्पतीशास्त्र विभागप्रमुख प्रा डॉ प्रविण ठेंग सर यांनी केले तर प्रास्ताविक प्रा डॉ चित्रा मोरे मॅडम यांनी वेगळे. आभारप्रदर्शन प्राणीशास्त्र विभागप्रमुख प्रा डॉ अभय ठाकूर सर यांनी मानले.

यावेळी प्रा. डॉ गवारे सर, प्रा डॉ उके सर, प्रा साखरे सर, प्रा गटदुवार सर, प्रा भिसे सर, प्रा रहाटे, प्रा मनगटे सर, प्रा हिरनवाळे सर, प्रा गायकी सर, प्रा ब्राम्हणकर सर, प्रा चन्नेकर सर, प्रा डॉ बेहेरे मॅडम उपस्थित होते. कार्यक्रमाची सांगता राष्ट्रगीताने करण्यात आली.

Vermicompost unit

Rainwater harvesting

Bee keeping unit

